

Rastlinski genski viri so ključ pri prilagajanju na podnebne spremembe in odpornosti kmetijstva

17.9.2026 - | gov.si

Na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani je v torek, 15. oktobra, potekal 10. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov (RGV). V imenu Ministrstva za kmetijstvo je zbrane nagovorila državna sekretarka Mojca Erjavec.

Letošnji, že deseti posvet, je bil jubilejen, saj ga je zaznamovala tudi 30. obletnica organiziranega nacionalnega ohranjanja rastlinskih genskih virov (RGV) v Sloveniji. Naloge Slovenske rastlinske genske banke od leta 2018 izvaja Javna služba nalog rastlinske genske banke, ki hrani in vzdržuje 5.576 vzorcev RGV. Sodelavci javne službe so na posvetu predstavili dosežke dosedanjega dela ter prihodnje usmeritve na področju ohranjanja, vrednotenja in trajnostne rabe RGV.

Državna sekretarka Mojca Erjavec je v nagovoru poudarila: »V treh desetletjih smo v Sloveniji zgradili trdne temelje za ohranjanje rastlinskih genskih virov – od vzpostavitve nacionalnih zbirk do razvoja strokovnih kapacitet in vključevanja v evropske ter mednarodne okvire sodelovanja. Genski viri niso dragoceni le zato, ker jih skrbno hranimo. Njihova resnična vrednost se pokaže, ko jih povežemo z raziskavami, žlahtnjenjem in kmetijsko prakso ter jih prenesemo v konkretne rešitve za prilagajanje podnebnim spremembam, krepitev prehranske varnosti in trajnostni razvoj slovenskega kmetijstva.«

Poseben poudarek dogodka je bil namenjen pomenu RGV pri prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam ter njihovi vlogi pri zagotavljanju prehranske varnosti. Na posvetu so bile predstavljene tudi možnosti uporabe RGV v žlahtnjenju in kmetijski pridelavi, njihovo ohranjanje na kmetijah, pomen divjih sorodnikov kmetijskih rastlin ter preprečevanje genske erozije.

Pomemben del posveta je bil namenjen tudi vpetosti Slovenije v mednarodne institucije na področju RGV. Udeleženci so se med drugim seznanili z delovanjem svetovne semenske banke (angleško: *Svalbard Global Seed Vault*), ki skrbi za varno hranjenje najpomembnejšega genskega materiala na svetovni ravni, predstavili pa so jim tudi delovanje češke rastlinske genske banke.

V zaključni delavnici so udeleženci kot pomembno prihodnjo usmeritev izpostavili premik od samega ohranjanja RGV k njihovi večji uporabi. Poudarili so potrebo po razvoju ohranjanja teh virov na kmetijah in v naravnem okolju, boljšem vrednotenju genskega materiala za potrebe žlahtnjenja ter tesnejšem povezovanju genske banke s kmeti, raziskovalci, žlahtnitelji in Javno službo kmetijskega svetovanja. Izpostavili so tudi potrebo po ohranjanju pomembnih genskih virov pri ljubiteljskih zasebnih zbiralcih, ki niso vključeni v gensko banko, ter po večji uporabi lokalnih sort v kmetijski pridelavi.

Dogodek je še enkrat pokazal, da Slovenska rastlinska genska banka ni le varuh preteklosti, temveč tudi bogata zakladnica za prihodnost. V prihodnje bo ključno, da se ohranjeni genski viri čim bolj vključujejo v žlahtniteljske programe za razvoj novih sort kmetijskih rastlin in da te sorte najdejo pot do kmetovalcev ter v prehransko verigo.

Posvet se je zaključil z ogledom zbirke RGV zdravilnih in aromatičnih rastlin na poskusnem polju Biotehniške fakultete. Dogodek je potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike

Slovenije dr. Nataše Pirc Musar.

<https://www.gov.si/novice/2026-09-16-rastlinski-genski-viri-so-kljuc-pri-prilagajanju-na-podnebne-spremembe-in-odpornosti-kmetijstva>